

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης Κριτήριο Αξιολόγησης Α Λυκείου

Ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας

Τα τελευταία χρόνια βρισκόμαστε μάρτυρες μιας απογοητευτικής κατάπτωσης των κοινωνικοπολιτικών ηθών στη χώρα μας. Δε θα μιλήσω εδώ για ευθύνες της πολιτικής ηγεσίας, στην οποία συνηθίζουμε να φορτώνουμε τα στραβά του τόπου αυτού, για να ξεφορτωθούμε τις δικές μας ευθύνες. Αλλά θα εντοπίσω την παρατήρησή μου στη συμπεριφορά της κοινωνικής εξουσίας. Και ως τέτοια θεωρώ κατά κύριο λόγο τον Τύπο.

Τον Τύπο που **διαμορφώνει** συνειδήσεις, που μορφώνει κοινωνικά, που κατευθύνει ιδεολογικά, που προσανατολίζει πολιτικά, σήμερα περισσότερο από το Σχολείο και από την Εκκλησία, τους κλασικούς αυτούς ιδεολογικούς μηχανισμούς της κατεστημένης εξουσίας.

Και θα ήθελα να θέσω το ερώτημα –απλώς για προβληματισμό– αν ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, που αποτελεί υποχρέωση της Πολιτείας σύμφωνα με τη συνταγματική **επιταγή**, απασχολεί όσο πρέπει όλους τους φορείς της λεγόμενης «τέταρτης εξουσίας», έτσι ώστε να νομιμοποιούνται στην επίκλησή του, όταν αυτός ο σεβασμός παραμερίζεται από τους εκάστοτε ασκούντες την κρατική εξουσία.

Γιατί, πώς θα αξιώνεται ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας από το Κράτος, όταν καθημερινά από εφημερίδες μας **κατασπιλώνονται** υπολήψεις, κατασυκοφαντούνται επώνυμοι και ανώνυμοι πολίτες, θίγεται «ελαφρά τη καρδία» η τιμή απλών ανθρώπων για χάρη μιας δήθεν δημοκρατικής ενημέρωσης της κοινής γνώμης και ενός κακώς εννοούμενου «ελέγχου» της κοινωνικής ζωής;

Και δε θα σταθώ στις προσβολές των επωνύμων, των δημοσίων προσώπων, που και περισσότερες δυνατότητες άμυνας έχουν και στο κάτω – κάτω από τη φύση της δουλειάς τους βρίσκονται εκτεθειμένοι στη δημόσια (καλόπιστη, μα και κακόπιστη) κριτική. Θα εντοπίσω το θέμα κυρίως στους απλούς ανθρώπους που έτυχε να εμπλακούν σε μια οικογενειακή ή κοινωνική περιπέτεια και έγιναν **βορά** του κυκλοφοριακού ανταγωνισμού των εφημερίδων και στόχος του επαγγελματικού **ζήλου** φιλόδοξων δημοσιογράφων. Οι περιγραφές των εγκλημάτων από τις στήλες ορισμένων, με την «εισβολή» της δημοσιότητας και στις πιο προσωπικές **πτυχές** της ζωής του ανθρώπου, μας πείθουν πως η ανθρώπινη αξιοπρέπεια πολύ λίγο υπολογίζεται στην άσκηση του δημοσιογραφικού λειτουργήματος από ορισμένους φορείς του.

Η απόδοση εγκληματικής ετικέτας όπως «δράκος», «καταχραστής», «τρομοκράτης», αμέσως μετά την αποκάλυψη κάποιου εγκλήματος και πριν καλά – καλά αρχίσει η ανάκριση γι' αυτό, αποτελεί συνηθισμένη πρακτική της μεγαλύτερης μερίδας του Τύπου μας. Για να μη μιλήσουμε για τους εντός εισαγωγικών χαρακτηρισμούς, όπως «μάννα», «πατέρας», που υποδηλώνουν την αναξιοσύνη του ανθρώπου να φέρει την αντίστοιχη ιδιότητα.

Αλλά, για να αποδοθεί σε κάποιον ο χαρακτηρισμός του εγκληματία, χρειάζεται τουλάχιστον αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση, πλήρως αιτιολογημένη, από ισόβιους και ανεξάρτητους (κατά το Σύνταγμα) δικαστές, ύστερα από δημόσια διαδικασία και προηγούμενη απαραίτητη ακρόαση του κατηγορουμένου. Όλα αυτά –που αποτελούν συνταγματικές επιταγές και ιστορικές κατακτήσεις του ανθρώπου στον αγώνα του για ελευθερία και αξιοπρέπεια– αντικαθίστανται στον τόπο μας από το δημοσιογραφικό ρεπορτάζ!

Όταν ύστερα από πολλούς μήνες η Δικαιοσύνη καλείται να μιλήσει, έρχεται δεύτερη και καταϊδρωμένη! Και αν βέβαια η απόφασή της είναι καταδικαστική, το κακό –που δεν είναι λίγο– εντοπίζεται σ' αυτή την ίδια έλλειψη σεβασμού της αξιοπρέπειας του ανθρώπου από τα μέσα που υποτίθεται πως την υπηρετούν και την προστατεύουν. Αν όμως, όπως πολλές φορές συμβαίνει, η απόφαση είναι αθωωτική, τότε τι γίνεται με το «δράκο» και τον «τρομοκράτη» ή την «άστοργη μάνα»; Η (καθυστερημένη) κρατική δικαιοσύνη τού αποδόθηκε, βέβαια. Η κοινωνική του, όμως, θέση έχει ανεπανόρθωτα κουρελιαστεί.

Δεν αρκεί να φωνάζουμε σε όλους τους τόνους «ποτέ πια φασισμός» σε κάθε επέτειο δημοκρατικής αποκατάστασης. Το τέρας του φασισμού βρίσκεται «δυνάμει» μέσα μας και άθελά μας το τροφοδοτούμε για μια εφήμερη ικανοποίηση των ενστίκτων μας. Αν ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του ανθρώπου δε μας γίνει καθημερινό βίωμα, καμιά συνταγματική επιταγή δε θα μπορέσει να τον εξασφαλίσει, ακόμα και σε περίοδο πλήρους δημοκρατίας.

Ιωάννης Μανωλεδάκης, εφ. «Τα Νέα», 3/10/1985

Παρατηρήσεις

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου (120-150 λέξεις).(15 μονάδες)

B1. Να εντοπίσετε στην όγδοη παράγραφο του κειμένου τις δευτερεύουσες προτάσεις και να αναγνωρίσετε το είδος τους (ονοματικές – επιρρηματικές).(5 μονάδες)

B2. Το τέρας του φασισμού βρίσκεται «δυνάμει» μέσα μας και άθελά μας το τροφοδοτούμε για μια εφήμερη ικανοποίηση των ενστίκτων μας. Αναπτύξτε αυτή τη φράση με βάση τη δική σας άποψη επ' αυτού(60-80 λέξεις).(10 μονάδες)

B3. Στο παραπάνω άρθρο εμφανίζονται πολλά και διαφορετικά σημεία στίξης. Βρείτε τα και σχολιάστε τον ρόλο τους.(10 μονάδες)

B4. α. Να βρείτε από ένα συνώνυμο και ένα αντώνυμο για τις έντονες λέξεις του κειμένου.(10 μονάδες)

B5. Να γράψετε περιόδους λόγου χρησιμοποιώντας τις παρακάτω λέξεις/φράσεις, έτσι ώστε να φανερώνεται η σημασία τους: έρχεται δεύτερη και καταϊδρωμένη! Το τέρας του φασισμού, Η απόδοση εγκληματικής ετικέτας.(10 μονάδες)

Παραγωγή Λόγου

Γ. Ως μέλος της Βουλής των Εφήβων καλείστε να μιλήσετε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για το πώς οφείλει ένας σκεπτόμενος πολίτης να διαχειρίζεται τις ειδήσεις από τα Μ.Μ.Ε. Το κείμενο του λόγου σας να περιορίζεται στις 400-500 λέξεις.(40 μονάδες)